

Bemærkninger til forslaget

Det færøske folk bor i et velafgrænset landområde fjernt fra Danmark.

Historisk havde Færøerne helt frem til begyndelsen af det 19. århundrede mere til fælles med Norge end med Danmark, og også i nyere tid har den historiske udvikling været meget forskellig på Færøerne og i Danmark.

Administrativt har Færøerne altid haft en særstilling i forhold til det norske og senere det danske rige.

Juridisk har Færøerne en ældgammel særstilling og har aldrig været en fuldt integreret del af Danmarks jurisdiktion. Det færøske folk har heller aldrig vedtaget eller anerkendt den danske grundlov som sin egen grundlov. Den danske stat satte i 1850 ensidigt den danske grundlov i kraft for Færøerne. Denne fremgangsmåde for indlemmelse af et oversøisk territorium i en stat anerkendes ikke i henhold til folkeretten, de retsregler, der gælder i indbyrdes forhold mellem stater. Dertil kommer, at et flertal af den færøske befolkning i 1946 stemte for løsrivelse fra Danmark, men beslutningen blev tilsidesat af den danske regering.

Politisk er der klar forskel mellem Danmark og Færøerne mht. både partifordeling og politiske institutioner.

Økonomisk er der stor forskel mellem Færøerne og Danmark.

Kulturelt er der også stor forskel mellem Færøerne og Danmark mht. både sprog og andre kulturelle kendetegn.

Færing er altid opfattet sig selv som et eget folk.

Disse forhold gør, at den færøske befolkning opfylder alle de kriterier, som folkeretten sætter for at være en nation, et folk, i folkeretlig henseende.

Disse forhold gør også, at den danske stat ikke med rette kan påstå over for det internationale samfund, at det færøske folk ikke har selvbestemmelsesret i henhold til folkeretten. Det færøske folk har krav på at blive anerkendt som et selvstændigt folkeretligt subjekt.

Disse forhold gør også, at det færøske folk har krav på at få anerkendt sin ubegrænsede selvbestemmelsesret i henhold til folkeretten. Det vil sige, at det er

det færøske folk – ikke den danske statsmagt – der er højeste myndighed, når det gælder spørgsmålet om, hvilken fremtidig politisk og retlig stilling, det færøske folk måtte vælge.

Alligevel har den danske statsmagt – uvist af hvilke grunde – vægret sig ved at anerkende dette ubestridelige faktum over for det internationale samfund. I adskillige meddelelser til FN omtales Færøerne ikke som andet end et dansk »folkesamfund« (community). Begrebet »folkesamfund« eksisterer ikke i folkeretten.

Sidst vi oplevede, at denne manglende anerkendelse fik direkte og konkrete negative konsekvenser, var, da Færøernes landsstyre og Poul Nyrup Rasmussens danske regering forhandlede om en ny traktat mellem landene, der skulle give Færøerne suverænitet. Et ønske, som et flertal på 60 pct. af Lagtingets repræsentanter støttede.

Idet han nægtede at anerkende det færøske folk som et folkeretligt subjekt, der har fuld selvbestemmelsesret i henhold til folkeretten, insisterede Poul Nyrup Rasmussen på, at forhandlinger med Færøerne om færøsk suverænitet var et rent dansk indenrigspolitisk anliggende.

Dermed havde man en situation, hvor en stats regering forhandlede med sine undersåtter. Der var ingen ligestilling mellem de to forhandlingsparter, der som bekendt havde fuldstændig forskellige målsætninger. Dermed havde man også en situation, hvor Færøernes landsstyre ingen rettigheder havde overhovedet for at få skabt ligestilling mellem de forhandlende parter.

Da landsstyret, efter at utallige aftaler var blevet brudt, forsøgte at spørge FN om fremgangsmåden, når FN er observatør under sådanne forhandlinger, reagerede regeringen med at meddele FN, at Færøerne kun var et »folkesamfund« uden nogen rettigheder til at optræde på det folkeretlige plan.

Da Islands statsminister tilbød sig som observatør, blev også det blankt afvist.

Og da Færøernes landsstyre forsøgte at komme i forbindelse med NATO for at få klarlagt nogle vigtige forhold, stillede den danske regering sig også hindren-